

Gastvrijheid en eigenbelang gaan hand in hand

Column
Wim Boonstra

Nederland heeft een lange traditie van gastvrijheid. Eeuwenlang hebben buitenlanders zich hier graag gevestigd, aangetrokken door het tolerante klimaat en de mogelijkheid om werk te vinden. Tegenwoordig noemen wij dat economische vluchtelingen, vroeger spraken wij met enige trots over de velen die van verre kwamen om zich in Holland te vestigen, aangetrokken door onze welvaart en mogelijkheden.

Die gastvrijheid heeft ons in het algemeen geen windeieren gelegd. Onze gouden eeuw is mede gedragen door de inzet van vele buitenlanders. In de 17de en 18de eeuw schommelde het aandeel in het buitenland geboren Nederlanders tussen de 6% en 10% van onze bevolking. In Amsterdam, de motor van onze vooruitgang in de gouden eeuw, lag dit percentage nog veel hoger, tot 40% aan toe. Rijke buitenlanders werden in Amsterdam verwelkomd met belastingvrijstellingen. Armere buitenlanders waren ook welkom, maar net iets minder, dus zij kregen geen vrijstelling van belasting. Maar welkom waren zij wel degelijk. Want de schepen van de VOC moesten van bemanningen worden voorzien en de Nederlandse bevolking was daarvoor domweg niet groot genoeg.

Wat het immigratiebeleid, voor zover daar in die tijd sprake van was, in ons land kenmerkte, was een gezonde zakelijkheid. Intuïtief werd begrepen dat tolerantie

en godsdienstvrijheid goed waren voor het zakenklimaat. Ook menig wetenschapper trok in vroeger eeuwen naar Nederland vanwege de intellectuele vrijheid. Tegenwoordig noemen wij dat kenniswerkers.

In de ouden eeuw was ons land dunbevolkt. Dat is het tegenwoordig natuurlijk niet meer, wat wellicht mede verklaart dat het immigratiebeleid minder ruimhartig is dan indertijd. Het is zelfs zo ver aangescherpt dat ons land niet meer de gastvrije reputatie heeft die het tijdens de gouden eeuw mede maakte tot wat het indertijd was: een van de rijkste gebieden ter wereld. Wij zijn daarbij ook ons eigenbelang uit het oog verloren. Net als in de gouden eeuw kunnen ook nu bui-

In vergelijking met onze voorouders uit de gouden eeuw zijn we er bepaald niet slimmer op geworden

tenlanders een grote bijdrage leveren aan onze welvaart.

Als een buitenlandse arts om politieke of geloofsredenen vanuit een minder tolerant land naar Nederland vlucht dan zouden wij blij moeten zijn. Artsen zijn schaars en hun opleiding is duur, dus de arts in kwestie zou vanuit ons eigen belang meer dan welkom moeten zijn. De kosten van zijn opleiding zijn al in het buitenland gemaakt, dus zijn komst is voor ons een 'windfall profit'. Wij laten tegenwoordig dergelijke mensen echter liever vloeren dweilen in opvangcentra en sturen ze bij voorkeur weer terug naar het buitenland. Buitenlandse kenniswerkers worden met argwaan beschouwd, want het zouden eens economische vluchtelingen kunnen zijn.

In vergelijking met onze voorouders uit de gouden eeuw zijn we er bepaald niet slimmer op geworden. We laten de kinderen van buitenlandse vluchtelingen toe, leiden ze op, laten ze volledig integreren en willen ze dan ver-

volgens weer terugsturen om ze de rest van hun leven in bijvoorbeeld Afghanistan onder een boerka te laten wegwijnen. Dat is niet alleen onmenselijk, het is ook vanuit economisch gezichtspunt heel erg dom.

De komende jaren zal ons land vergrijzen. Dat zal leiden tot knelpunten op de arbeidsmarkt en het kan bijdragen aan een verminderde dynamiek. Een ruimhartiger immigratiebeleid, waarbij zij die willen bijdragen aan onze welvaart weer welkom zijn, kan hier enig tegenwicht bieden.

Uiteraard moeten daarbij de juiste voorwaarden worden gesteld voor participatie en integratie. Maar laten we eens beginnen anders tegen die vermaledijde economische vluchtelingen aan te kijken. Want medemenselijkheid en economisch eigenbelang gaan vaak hand in hand. Maar dat laatste moet je dan wel scherp op het netvlies hebben.

.....
Wim Boonstra is chief economist bij Rabo.

